

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Β΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930»

Συγγραφή: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΚΗΣ

Εφαρμογή: ΑΘΗΝΑ ΟΦΡΥΔΟΠΟΥΛΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

Εφαρμογή σεναρίου

Αθηνά Οφρυδοπούλου

Δημιουργία σεναρίου

Νικόλαος Κούκης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Β΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

Γενικό Λύκειο Χρυσούπολης

Χρονολογία

Από 20-11-2014 έως 4-12-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

4 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: Ψηφιακή τάξη E-class του Γενικού Λυκείου Χρυσούπολης και το Google drive της διδάσκουσας.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Η εκπαιδευτικός είχε την απαραίτητη προγενέστερη εξοικείωση τόσο με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας των μαθητών όσο και με τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή (Η/Υ) σε απλά προγράμματα/εφαρμογές, καθώς και με τη διαχείριση διαδικτυακών περιβαλλόντων, όπως αυτό της ψηφιακής τάξης του σχολείου. Οι μαθητές, από την άλλη πλευρά είχαν εμπειρία στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας και ευχέρεια στη χρήση του προγράμματος επεξεργασίας κειμένου, αλλά όχι και τόσο μεγάλη άνεση στη χρήση του περιβάλλοντος της ψηφιακής τάξης του σχολείου. Χρειάστηκε να πάρουν τους κωδικούς τους και αρχικά να ξεναγηθούν για να εισέλθουν στο ηλεκτρονικό περιβάλλον της ψηφιακής τάξης

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Νικόλαος Κούκης, *Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930*, Νεοελληνική Λογοτεχνία Β΄ Λυκείου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια του πρώτου τετραμήνου της σχολικής χρονιάς 2014-2015 στο πλαίσιο του μαθήματος των *Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* της Β΄ Λυκείου. Αν και είναι εισαγωγικό, ωστόσο τα παιδιά ήδη είχαν διδαχθεί στην εισαγωγή της Β΄ Λυκείου για την Αθηναϊκή σχολή τους αφηγηματικούς τρόπους και τον αφηγητή-εστίαση. Έτσι, η εφαρμογή του σεναρίου έδρασε τελικά εμπεδωτικά και όχι εισαγωγικά· δε φάνηκε, λοιπόν, άκαιρο και ανακόλουθο, αλλά χρήσιμο και αποτελεσματικό.

Σημείο αναφοράς της εφαρμογής αποτέλεσαν αφενός κάποια θεωρητικά κείμενα (σχολικό εγχειρίδιο *Έκφρασης-Έκθεσης* της Α΄ Λυκείου, των *Κειμένων*

*Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Β΄ Λυκείου και βιβλίο του καθηγητή των ΚΝΛ της Α΄ Λυκείου) και από την άλλη, κάποια αποσπάσματα πεζών κειμένων από το σχολικό εγχειρίδιο των *Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Β΄ Λυκείου*.*

Κατά την εφαρμογή του επιδιώχθηκε οι μαθητές να επαναπροσεγγίσουν θεωρητικές γνώσεις, αλλά και τη δεξιότητα να ανιχνεύουν τον αφηγητή και τον ρόλο του σε πεζά κείμενα που κινούνται στον χώρο της ηθογραφίας. Ακόμη, εκτός της άσκησης τους στην ανίχνευση του αφηγητή σε μια σειρά αποσπασμάτων κειμένων, επιδιώχθηκε να δημιουργήσουν/αλλάξουν οι ίδιοι τον αφηγητή ενός κειμένου ώστε να φανεί και ο βαθμός κατάκτησης της γνώσης από αυτούς.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η παρούσα εφαρμογή, ακολουθώντας το σκεπτικό του συνταγμένου σεναρίου, είχε ως βασική επιδίωξη να μελετήσουν οι μαθητές κείμενα της εγχώριας λογοτεχνικής παραγωγής που δημιουργήθηκαν κατά τα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και κινούνται στον χώρο της ηθογραφίας. Οι μαθητές αναζήτησαν τη φωνή του αφηγητή πίσω από την περιγραφή των γεγονότων σε συγκεκριμένα αποσπάσματα που επιλέχθηκαν για τον σκοπό αυτόν, καθώς και τη σχέση του αφηγητή με τον συγγραφέα/δημιουργό του λογοτεχνικού έργου. Στη συνέχεια, κλήθηκαν να δημιουργήσουν δικό τους πρωτότυπο λόγο διατυπώνοντας την προσωπική τους άποψη αναφορικά με την ταυτότητα και τον ρόλο του αφηγητή σε κάθε ένα από τα προς μελέτη κείμενα, καθώς και να αλλάξουν τον αφηγητή των εν λόγω κειμένων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με την εφαρμογή του σεναρίου έγινε προσπάθεια επίτευξης των παρακάτω στόχων:

- να γνωρίσουν οι μαθητές μέσα από τα αποσπάσματα των λογοτεχνικών κειμένων που επιλέγονται, έστω και ακροθιγώς, στοιχεία για την κοινωνική πραγματικότητα κατά τη χρονική περίοδο 1880-1930,
- να έλθουν σε επαφή με τον τρόπο σκέψης, τις αξίες και την κοσμοθεωρία των ανθρώπων της συγκεκριμένης εποχής, όπως αναδεικνύονται από τον αφηγητή των επιλεγμένων αποσπασμάτων.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να γνωρίσουν ηθογραφικά κείμενα (τέλη 19^{ου} και αρχές 20^{ου} αιώνα) που αποτελούν σημείο αναφοράς για την ανίχνευση του ρόλου του αφηγητή σε ένα λογοτεχνικό κείμενο εν γένει,
- να γνωρίσουν πεζογράφους της εποχής κατά την οποία δημιουργήθηκαν τα συγκεκριμένα λογοτεχνικά έργα (Γεώργιο Βιζυηνό, Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, Ανδρέα Καρκαβίτσα, Γρηγόριο Ξενόπουλο, Κωνσταντίνο Χατζόπουλο, Κωνσταντίνο Θεοτόκη), καθώς και να εξοικειωθούν με τον τρόπο γραφής και το ύφος τους,
- να γνωρίσουν τον ρόλο/λειτουργίες του αφηγητή σε ένα λογοτεχνικό έργο (πρόσωπο της αφήγησης, με πρωταγωνιστικό ή δευτερεύοντα ρόλο ή αμέτοχος στα γεγονότα/ ομοδιηγητικός-αυτοδιηγητικός αφηγητής ~ πρωτοπρόσωπη αφήγηση, ετεροδιηγητικός-παντογνώστης αφηγητής ~ τριτοπρόσωπη αφήγηση),
- να γνωρίσουν τη σχέση του αφηγητή με τον συγγραφέα του λογοτεχνικού έργου (δεν ταυτίζεται με τον συγγραφέα/ ένα πλασματικό πρόσωπο, δημιούργημα του συγγραφέα/ διαμεσολαβητής ανάμεσα στον συγγραφέα και

τον αναγνώστη, ανεξάρτητα από τα πρόσωπα της αφήγησης και από το αν παίρνει μέρος στην αφήγηση/ ο συγγραφέας παρών στην αφήγηση).

Γραμματισμοί

Επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να ασκηθούν στο να εντοπίζουν τον αφηγητή ενός κειμένου με ηθογραφικά χαρακτηριστικά,
- να είναι σε θέση να ανιχνεύουν τις λεπτομέρειες που αφορούν τον ρόλο του αφηγητή σε ένα κείμενο και οι οποίες αναδεικνύουν κάποιες συγκεκριμένες επιλογές του συγγραφέα,
- να είναι σε θέση να αλλάξουν τον αφηγητή ενός κειμένου.

Διδακτικές πρακτικές

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου χρησιμοποιήθηκε κυρίως η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας. Η επιλογή αυτή εξυπηρέτησε την ενεργητική εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία μέσω των ομάδων εργασίας που δημιουργήθηκαν, κάτι που αποτελούσε βασική επιδίωξη του συνταγμένου σεναρίου. Οι μαθητές εργάστηκαν με βάση το Φύλλο εργασίας που τους δόθηκε ανά ομάδα και ζητούσαν τη συνδρομή του εκπαιδευτικού, όταν οι διευκρινίσεις του ή/και οι εκφωνήσεις του Φύλλου εργασίας δεν ήταν απολύτως κατανοητές.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το γνωστικό αντικείμενο της αφήγησης και του αφηγητή αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη κεφάλαια διδασκαλίας όχι μόνο στο πλαίσιο του μαθήματος των *Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* (Β΄ Λυκείου), αλλά και της *Νεοελληνικής Γλώσσας* (Α΄ Λυκείου). Η διδασκαλία του εν λόγω αντικειμένου κατά τη διάρκεια της Α΄, αλλά και της Β΄ Λυκείου σπάνια διασφαλίζει πλήρως την απόκτηση αυτής της γνώσης/δεξιότητας από τους μαθητές. Η πρακτική εξάσκηση στους αφηγηματικούς τρόπους και τεχνικές ποτέ δε θεωρείται ούτε περιττή ούτε πλεονάζουσα. Η

ενεργητική εμπλοκή των μαθητών στη διαδικασία εντοπισμού του αφηγητή ενός κειμένου και το αναμενόμενο, από τη διαδικασία αυτή, κέρδος για τους μαθητές αποτέλεσε έναυσμα για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου. Αδιάσειστο επιχείρημα, παρά τη μελέτη των πολλών κειμένων που μας «περίμεναν» στην ύλη, αποτέλεσε η διαβεβαίωση ότι τέτοιου είδους ασκήσεις θα μας βοηθούσαν να προετοιμαστούμε καταλληλότερα και για τις ερωτήσεις της τράπεζας θεμάτων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σχολικό εγχειρίδιο των ΚΝΛ της Β΄ Λυκείου ξεκινά με μια εισαγωγή που ανάμεσα στα άλλα περιλαμβάνει πληροφορίες για τους αφηγηματικούς τρόπους, τον αφηγητή και την εστίαση σε ένα λογοτεχνικό κείμενο. Επίσης, μέρος των ασκήσεων του ίδιου εγχειριδίου, αλλά και οι οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων που αφορούν τον εκπαιδευτικό του μαθήματος επιμένουν στην ανίχνευση του αφηγητή και άλλων στοιχείων της αφήγησης στα διδαγμένα κείμενα. Επομένως, η δεξιότητα αυτή αποτελεί μια από τις δεξιότητες που πρέπει να κατακτήσει ο μαθητής κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης τάξης.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ διαδραματίζουν έναν εξέχοντα ρόλο στο συγκεκριμένο σενάριο. Οι μαθητές εργάστηκαν, καθώς είναι σπανιότατα ελεύθερο το εργαστήριο πληροφορικής, με τον φορητό ηλεκτρονικό υπολογιστή της ομάδας τους στην αίθουσα διδασκαλίας (στο σχολείο μας λειτουργεί η τάξη του καθηγητή). Όλο το υλικό που χρειάζονταν για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων τους βρισκόταν αναρτημένο σε συγκεκριμένη πλατφόρμα ώστε να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτό και από το σπίτι τους. Στα διάφορα στάδια της εφαρμογής ο ηλεκτρονικός υπολογιστής αποτελεί το μέσο, το εργαλείο που τους βοήθησε να προσεγγίσουν τα στοιχεία, θεωρητικά και πρακτικά, που αφορούν τον αφηγητή στην πεζογραφία και να φθάσουν στην κατάκτηση της γνώσης.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΛ Β΄ Λυκείου:

Γεώργιος Βιζυηνός, «[Ποίος ήταν ο φονεύς του αδελφού μου](#)» (σύντομο απόσπασμα)

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, «[Η Φόνισσα](#)» (σύντομο απόσπασμα)

Ανδρέας Καρκαβίτσας, «[Ναυάγια](#)» (σύντομο απόσπασμα)

Γρηγόριος Ξενόπουλος, «[Στέλλα Βιολάντη](#)» (σύντομο απόσπασμα)

Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, «[Το σπίτι του δασκάλου](#)» (σύντομο απόσπασμα)

Κωνσταντίνος Θεοτόκης, «[Κατάδικος](#)» (σύντομο απόσπασμα)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό:

Μη λογοτεχνικά κείμενα

Έκφραση-Έκθεση Α΄ Λυκείου, «[Η αφήγηση](#)»

ΚΝΛ Α΄ Λυκείου, Βιβλίο εκπαιδευτικού, «[3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ](#), [3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή](#), [3.3 Η αφήγηση](#), [3.4 Η εστίαση](#), [3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα](#)» (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου)

ΚΝΛ Β΄ Λυκείου (Αθηναϊκή Σχολή-Εισαγωγή) «[Ο αφηγητής-Εστίαση](#)»

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η διδακτική ώρα – Αίθουσα διδασκαλίας

Η εφαρμογή του σεναρίου άρχισε στις 20-11-1014 και αφού το εργαστήριο πληροφορικής δεν ήταν διαθέσιμο, πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα διδασκαλίας στην οποία οι μαθητές έφεραν τέσσερις φορητούς Η/Υ, έναν της διδάσκουσας και έναν από το γραφείο καθηγητών. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε έξι ομάδες των τεσσάρων μελών, χωρίς ιδιαίτερη μέριμνα να έχει κάθε ομάδα τουλάχιστον ένα μέλος με βασικές γνώσεις στη χρήση του Η/Υ, γιατί τα παιδιά της Β΄ Λυκείου έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση προγραμμάτων και εφαρμογών του από τις ερευνητικές εργασίες. Η εκπαιδευτικός με έναν βιντεοπροβολέα ξενάγησε τους μαθητές στο περιβάλλον της ηλεκτρονικής τάξης· έδειξε σε κάθε ομάδα πώς θα εισέρχεται με τους

κωδικούς της, έδειξε τα αρχεία σε Pdf και με υπερσύνδεσμο την παραπομπή στο Google drive. Τέλος, περιέγραψε σε αδρές γραμμές τι ακριβώς έπρεπε να κάνουν οι μαθητές στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σεναρίου. Εξήγησε με ποιο τρόπο επρόκειτο να δουλέψουν οι ομάδες, πρώτα προσέγγιση της θεωρητικής γνώσης και καταγραφή της θεωρίας σε πίνακα, έπειτα εξάσκηση σε συγκεκριμένο κείμενο με σημείο αναφοράς τη θεωρία, στη συνέχεια αξιολόγηση Φύλλου εργασίας άλλης ομάδας και τέλος αλλαγή της «φωνής» του αφηγητή στο κείμενο αναφοράς της κάθε ομάδας. Η διανομή των Φύλλων Εργασίας έγινε άμεσα και ζητήθηκε από τους μαθητές εντός πέντε λεπτών να τα μελετήσουν και να διατυπώσουν πιθανές απορίες τους. Δεν υπήρξαν απορίες, οπότε ξεκίνησε η εργασία σε ομάδες.

Οι μαθητές επισκέφθηκαν την ψηφιακή τάξη του σχολείου και μέσα από τους υπερσυνδέσμους των Φύλλων εργασίας μελέτησαν τα θεωρητικά στοιχεία περί των τρόπων εμφάνισης του αφηγητή σε πεζά κείμενα με ηθογραφικά χαρακτηριστικά. Στο πλαίσιο της εξάσκησης και αξιολόγησης των μαθητών είχε αναρτηθεί στην ψηφιακή τάξη ένα [Φύλλο θεωρίας](#), το οποίο κλήθηκαν οι μαθητές να συμπληρώσουν πριν το τέλος της διδακτικής ώρας. Τα πεδία που περιλαμβάνει το Φύλλο αυτό αποτελούσαν έναν τρόπο επαλήθευσης της μελέτης της θεωρίας που είχαν μελετήσει και θα λειτουργούσαν ως σημείο αναφοράς για τις μετέπειτα ασκήσεις τους. Στο τέλος της ώρας έγινε συζήτηση με θέμα τα χαρακτηριστικά της ηθογραφίας και του αφηγητή και οι μαθητές ανάρτησαν το Φύλλο θεωρίας στον χώρο της ομάδας τους στην ψηφιακή τάξη¹.

2^η διδακτική ώρα – Αίθουσα διδασκαλίας

Η εφαρμογή του σεναρίου συνεχίστηκε στις 24-11-2014 στην αίθουσα διδασκαλίας κατά τον ίδιο τρόπο, με τους έξι φορητούς Η/Υ. Η ημέρα αποδείχθηκε αποφράδα για τη λειτουργία του διαδικτύου· μόνο δύο υπολογιστές μπορούσαν να συνδεθούν με το

¹ Ενδεικτικά Φύλλα θεωρίας με απαντήσεις: fyllo_theorias_omada_a, fyllo_theorias_omada_b, fyllo_theorias_omada_c, και fyllo_theorias_omada_d, fyllo_theorias_omada_e στον Φάκελο τεκμηρίων.

διαδίκτυο. Ευτυχώς οι μαθητές είχαν και σε φωτοτυπία τα φύλλα εργασίας τους και μπορούσαν να εργαστούν χειρόγραφα.

Αρχισαν να μελετούν και τα φύλλα εργασίας των άλλων ομάδων². Υποσχέθηκαν ότι θα περάσουν τις χειρόγραφες εργασίες-απαντήσεις τους ηλεκτρονικά στο σπίτι τους, αφού το σύστημα μας είχε «προδώσει».

3^η διδακτική ώρα – Αίθουσα διδασκαλίας

Η τρίτη συνάντηση έγινε στις 23-10-2013 στην αίθουσα διδασκαλίας του τμήματος. Οι μαθητές πήραν εκτυπωμένο το απαντημένο Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων μιας άλλης ομάδας και τους ζητήθηκε να αξιολογήσουν τις απαντήσεις που είχαν δοθεί αναφορικά με τον αφηγητή του αποσπάσματος που αποτελούσε το αντικείμενο εργασίας της άλλης ομάδας. Προς αποφυγή παρεξηγήσεων και συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών, κάθε ομάδα αξιολόγησε το φύλλο εργασίας διαφορετικής ομάδας από αυτήν από την οποία αξιολογήθηκε. Βέβαια, τονίστηκε με έμφαση από την εκπαιδευτικό ότι η αξιολόγηση αυτή σκοπό είχε την επισήμανση πιθανών λαθών ή/και στοιχείων που κάποια ομάδα παρέλειψε να αναφέρει, προκειμένου να μην υπάρξουν αμφιβολίες στις ομάδες για την ορθότητα των απαντήσεών τους.

Στη συνέχεια, επειδή υπήρξε αρκετός χρόνος μετά τη δραστηριότητα αυτή των ομάδων, και αφού ο εκπαιδευτικός συγκέντρωσε τα Φύλλα με την αξιολόγηση των ομάδων, έγινε ανάγνωση όλων των αποσπασμάτων και συζήτηση για το είδος του αφηγητή σε κάθε απόσπασμα. Οι μαθητές συμμετείχαν με αυτοπεποίθηση και φάνηκε ότι είχαν καταλάβει καλά όσα είχαν διαβάσει το προηγούμενο διάστημα.

Τέλος, κάποια παιδιά ζήτησαν να διαβάσουν ολόκληρο το κείμενο στις διακοπές των Χριστουγέννων, γιατί τους άρεσε το ύφος και η γλώσσα των συγγραφέων. Η διδάσκουσα χάρηκε ιδιαίτερα για τους φιλιαναγνώστες της τάξης και πρότεινε η επόμενη ώρα να γίνει στη βιβλιοθήκη του σχολείου.

² Βλ. στον Φάκελο τεκμηρίων τα αρχεία της υποσημείωσης 1.

4^η διδακτική ώρα – Βιβλιοθήκη του σχολείου

Η τελευταία συνάντηση με τους μαθητές στο πλαίσιο της παρούσας εφαρμογής πραγματοποιήθηκε στη βιβλιοθήκη του σχολείου μας στις 27-11-2014, ελπίζοντας ότι εκεί το WiFi θα λειτουργούσε. Αφού εξασφαλίσαμε από συνάδελφο και την επόμενη διδακτική ώρα, προλάβουμε να οργανωθούμε ηλεκτρολογικά και ηλεκτρονικά. Έφερα και τον βιντεοπροβολέα ώστε να βλέπουν όλοι οι μαθητές, να παραθέτω εξηγήσεις και να διευθετώ παρεξηγήσεις στις ομάδες.

Ξεκινήσαμε με τα βιβλία που είχαν ζητήσει τα παιδιά (Γ. Ξενόπουλος, *Στέλλα Βιολάντη*/ Κ. Χατζόπουλος, «Το σπίτι του δασκάλου»/ Κ. Θεοτόκη, *Ο κατάδικος*/ Α. Παπαδιαμάντης, *Η φόνισσα*), τα οποία υπήρχαν στη βιβλιοθήκη του σχολείου και τα οποία οι φιLANαγνώστες είχαν δανειστεί. Συμφωνήσαμε, στο πλαίσιο του μαθήματος *Έκθεση-Έκφραση* στην ενότητα Βιογραφικά είδη (υποενότητα Βιβλιοπαρουσίαση), μετά τις γιορτές των Χριστουγέννων, να μας παρουσιάσουν το βιβλίο και τον συγγραφέα του, γράφοντας ένα κείμενο περίπου 200 λέξεων με θεματική πρόταση: *Θα έπρεπε να (μην) το διαβάσεις γιατί...* Θα μπορούσε να συνδυαστεί και με την υποενότητα του ίδιου βιβλίου Κριτική έργου τέχνης/βιβλιοκριτική.

Οι μαθητές υποσχέθηκαν ότι θα παρουσιάσουν την κριτική τους μετά τις γιορτές ,ενώ τελικά παρακάμψαμε την άσκηση με τον σχολιασμό των απαντήσεων για τον αφηγητή των άλλων ομάδων. Στη συνέχεια, ζητήθηκε από τις ομάδες να ανοίξουν το αρχικό (χωρίς απαντήσεις και αξιολόγηση) Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων και να μετατρέψουν τον αφηγητή του αποσπάσματος που τους αντιστοιχούσε. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης αυτής της δραστηριότητας, από δύο ομάδες μαθητών υπήρξαν πολλά ερωτήματα για τον τρόπο με τον οποίο έπρεπε να γίνει η άσκηση. Η προτροπή του εκπαιδευτικού να ανατρέξουν στο Φύλλο θεωρίας της ομάδας τους και να ξαναθυμηθούν τα είδη του αφηγητή ήταν αρκετή για να προχωρήσουν. Οι ομάδες σχετικά γρήγορα πραγματοποίησαν την άσκηση, επιλέγοντας μια παράγραφο του κάθε αποσπάσματος επί της οποίας έγινε η αλλαγή του αφηγητή. Οι μαθητές μου χάρηκαν πολύ την άσκηση, γιατί ένιωσαν μικροί

συγγραφείς και μία ομάδα επέλεξε να αφηγηθεί επί το κωμικότερον το απόσπασμα από τον Κ. Θεοτόκη³.

Αφού οι ομάδες έκαναν κάποιες ζυμώσεις μεταξύ τους δουλεύοντας και στο διάλειμμα, άρχισαν να γράφουν, αλλά δεν πρόλαβαν να περατώσουν όλοι τις εργασίες τους μέχρι και το τέλος της επόμενης διδακτικής ώρας. Η συζήτηση ξεκίνησε με τις δύο ομάδες που πρόλαβαν να αλλάξουν τον αφηγητή και κινήθηκε σε δύο άξονες. Ο πρώτος αφορούσε την επιλογή της κάθε ομάδας για την αλλαγή του αφηγητή στο απόσπασμα λογοτεχνικού κειμένου και ο δεύτερος τη διερεύνηση από την εκπαιδευτικό των απόψεων των μαθητών για όλα όσα πραγματοποιήθηκαν κατά τις τελευταίες διδακτικές ώρες στην αίθουσα διδασκαλίας και στη βιβλιοθήκη. Οι μαθητές τόνισαν πως το μάθημα αποκτά για αυτούς περισσότερο ενδιαφέρον όταν γίνεται με ηλεκτρονικά μέσα και συμφώνησαν ότι αδιαμφισβήτητο αίτημα σε ενδεχόμενη νέα κατάληψη θα ήταν η βελτίωση του ασύρματου δικτύου στο σχολείο μας. Οι συνάδελφοι πληροφορικοί την πτώση του σήματος πάντως την απέδωσαν στην υπερφόρτωση του δικτύου.

³ Βλ. ενδεικτικό Φύλλο στο αρχείο allagh_afhghth_omada_st στον Φάκελο τεκμηρίων.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή «[Η αφήγηση](#)» (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ](#), [3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή](#), [3.3 Η αφήγηση](#), [3.4 Η εστίαση](#), [3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα](#)» (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[Ο αφηγητής-Εστίαση](#)» (σελ. 13-14 αρχείου υπερσυνδέσμου) (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της δεύτερης (2^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης, αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα, αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη.

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

- Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» μετατρέπουμε τον αφηγητή του πρώτου (1ου) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).
- Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

Φύλλο Εργασίας 2ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή «[Η αφήγηση](#)» (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ](#), [3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή](#), [3.3 Η αφήγηση](#), [3.4 Η εστίαση](#), [3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα](#)» (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[Ο αφηγητής-Εστίαση](#)» (σελ. 13-14 αρχείου υπερσυνδέσμου) (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της τρίτης (3^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης, αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα, αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη.

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

- Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» μετατρέπουμε τον αφηγητή του δεύτερου (2ου) αποσπάματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).
- Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

Φύλλο Εργασίας 3ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή «[Η αφήγηση](#)» (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ](#), [3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή](#), [3.3 Η αφήγηση](#), [3.4 Η εστίαση](#), [3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα](#)» (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[Ο αφηγητής-Εστίαση](#)» (σελ. 13-14 αρχείου υπερσυνδέσμου) (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της τέταρτης (4^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης, αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα, αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη.

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» μετατρέπουμε τον αφηγητή του τρίτου (3^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

Φύλλο Εργασίας 4ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή «[Η αφήγηση](#)» (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ](#), [3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή](#), [3.3 Η αφήγηση](#), [3.4 Η εστίαση](#), [3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα](#)» (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[Ο αφηγητής-Εστίαση](#)» (σελ. 13-14 αρχείου υπερσυνδέσμου) (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της πέμπτης (5^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης, αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα, αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη.

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

- Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» μετατρέπουμε τον αφηγητή του τέταρτου (4^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).
- Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

Φύλλο Εργασίας 5ης Ομάδας

Ανιχνεύοντας τον αφηγητή στην πεζογραφία από το 1880 έως το 1930

1^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Επισκεπτόμαστε τους παρακάτω υπερσυνδέσμους και μελετούμε τις ενότητες που αφορούν τον «αφηγητή», δηλαδή «[Η αφήγηση](#)» (σελ. 21-33 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[3.1 Η σχέση συγγραφέα – αφηγητή κατά Ζενέτ](#), [3.2 Οι λειτουργίες του αφηγητή](#), [3.3 Η αφήγηση](#), [3.4 Η εστίαση](#), [3.5 Τα αφηγηματικά επίπεδα](#)» (σελ. 19-22 αρχείου υπερσυνδέσμου), «[Ο αφηγητής-Εστίαση](#)» (σελ. 13-14 αρχείου υπερσυνδέσμου) (Χρόνος μελέτης: 20').

→ Ανοίγουμε το «Φύλλο θεωρίας» και συμπληρώνουμε τα πεδία του με βάση τα όσα μελετήσαμε. Αφού ολοκληρώσουμε την εργασία μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη (Χρόνος εργασίας: 10').

2^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Ανοίγοντας το «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» η ομάδα μας μελετά τα αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων που δόθηκαν και με τη βοήθεια του «Φύλλου θεωρίας» μας, απαντά στα ερωτήματα που υπάρχουν.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το φύλλο αυτό στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

3^η διδακτική ώρα, Αίθουσα Διδασκαλίας

→ Αφού ανοίξουμε το «Φύλλο θεωρίας» και το απαντημένο «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» της πρώτης (1^{ης}) ομάδας αξιολογούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί με σημείο αναφοράς/σύγκρισης τα αντίστοιχα δικά μας φύλλα.

Προσοχή: Δεν πρόκειται για διαδικασία βαθμολόγησης, αλλά εντοπισμού πιθανών σημαντικών στοιχείων που παρέλειψε μια ομάδα να αναφέρει.

→ Οι όποιες επισημάνσεις μας γίνονται πάνω στα ίδια φύλλα, αλλά με διαφορετική (ευδιάκριτη) μορφοποίηση.

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε τα φύλλα στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή τάξη.

4^η διδακτική ώρα, Εργαστήριο Πληροφορικής

→ Αφού ανοίξουμε το αρχικό «Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων» μετατρέπουμε τον αφηγητή του πέμπτου (5^{ου}) αποσπάσματος (αλλαγή «φωνής» αφήγησης στο εν λόγω απόσπασμα).

→ Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας μας αναρτούμε το αρχείο που δημιουργήσαμε στον χώρο εργασίας της ομάδας μας στην ψηφιακή μας τάξη.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου και ειδικά μετά την «αναγκαστική» επιλογή να χρησιμοποιηθούν φορητοί Η/Υ, αναδείχθηκε η δυνατότητα, σε μελλοντική εφαρμογή του ίδιου σεναρίου, να υπάρχει και φωτοτυπημένο το υλικό για χειρόγραφη-παραδοσιακή γραφή. Η ηλεκτρονική τάξη στο πανελλήνιο σχολικό δίκτυο αποδείχθηκε προβληματική και ανυπέρβλητα αργή.

Το συγκεκριμένο σενάριο θα μπορούσε να συνδυαστεί και με το μάθημα *Έκφραση-Έκθεση* της Β΄ Λυκείου και συγκεκριμένα με την ενότητα Βιβλιοπαρουσίαση και κριτική λογοτεχνικού κειμένου. Αφού οι μαθητές γνωρίζουν αποσπάσματα των συγκεκριμένων πεζογράφων, θα μπορούσε να δοθεί η ώθηση να διαβάσουν ολόκληρο το κείμενο και να το παρουσιάσουν.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου δεν παρουσιάστηκαν ιδιαίτερες δυσκολίες, γιατί εξ αρχής εξασφαλίστηκε η ύπαρξη έξι φορητών υπολογιστών. Το μόνο ουσιαστικό πρόβλημα είχε σχέση με το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, το οποίο με τη δυσλειτουργία του δε βοήθησε την ολοκλήρωση των εργασιών εντός σχολικού χώρου. Η επιλογή να μην είναι υπερβολικά «φορτωμένα» με δραστηριότητες τα φύλλα εργασίας είχε ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει μεγάλη πίεση χρόνου και οι ομάδες να μπορέσουν να υλοποιήσουν τις δραστηριότητές τους, οπότε έμεινε αρκετός χρόνος για συζήτηση με τους μαθητές και ανατροφοδότηση.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

—

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φύλλο θεωρίας

Απαντάμε στις παρακάτω ερωτήσεις συμπληρώνοντας τον πίνακα, τον οποίο θα χρησιμοποιήσουμε στη συνέχεια για την υλοποίηση των εργασιών μας:

Ποιος ο ρόλος/οι λειτουργίες του αφηγητή σε ένα λογοτεχνικό κείμενο;	
Ποια είναι η σχέση συγγραφέα και αφηγητή σε ένα λογοτεχνικό έργο;	
Ποιοι τύποι αφηγητή υπάρχουν; Να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά τους.	
Ποιοι τύποι εστίασης υπάρχουν; Να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά τους.	

Φύλλο με αποσπάσματα κειμένων

Απαντάμε στις παρακάτω ερωτήσεις πάνω στο φύλλο στο υπάρχον πλαίσιο/πεδίο:

<i>Απόσπασμα 1^ο: Γ. Βιζυηνού, Ποίος ήταν ο φονεύς του αδελφού μου</i>	Ο Γερο-Μούρτος έλιαζε την κοιλιά του έξω από την θύρα του χανιού. Σαν μας είδε, εγέλασε βαθειά μέσ' στον λαιμό του κ' εφώναζεν. – Ωρέ, δεν μου φορτώνεσαι κάλλιο κειό τον νόφιο γάδαρο, για να κερδαίσης καν τα πέταλά του, μόνο σκομαχάς έτσι στα χαμένα για να πας την λοιμική στο σπίτι σου; Εγώ δεν απηλογήθηκα γιατί, καταλαμβάνεις, αναπνοή για χορατά δεν μ' επερίσσευε. Μα η μητέρα, την ξεύρεις την μητέρα. Του εδιάβασε τον εξάψαλμο για την απονιά του! Σαν τον εφέραμε στο σπίτι, εστρώσαμε το στρώμα του Χρηστάκη και τον επλαγιάσαμε. Ο Χρηστάκης ο μακαρίτης εγύριζε τότε στα χωριά της επαρχίας, με ταιςπραμματαιαίς επάνω στ' άλογο. Ήτανε πριν ανοίξη το μαγαζί του. Και σαν έμαθε πως έχουμε τον άρρωστο εις το σπίτι, επήγε κ' έρριψε την κάππα του εις της θειάς μας το σπίτι, στο Κρουνερό. Η μητέρα τον εμάλωνε πάντοτε για ταις ακαταστασίαις του, κ' εκείνος ο μακαρίτης αφορμήν εγύρευε για να ζωμένη, να ζη του κεφαλιού του. Εφτά μήνες είχαμε τον άρρωστο στο σπίτι, εφτά μήνες δεν επάτησε το κατώφλιό μας. Ως που αναγκάσθηκε η μητέρα να τον στείλη μαζί μου στην Πόλι, πριν γιατρευθή όλως διόλου. – Και πώς είχε ξεπέσει στο χωριό μας; ηρώτησα εγώ. Και πώς συνέβη ν' αρρωστήσει; – Χουμ! είπεν ο αδελφός μου ξύων την κεφαλήν του. Αυτό κ' εγώ μόνον άκραις μέσαις το γνωρίζω. Μήπως μ' άφηκε μαθές η μητέρα να τον ερωτήσω, καθώς ήθελα;	Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Απόσπασμα 2^ο: Αλ. Παπαδιαμάντη, «Η Φόνισσα»

Αφού είχε γεμίσει το καλάθι της, και ο ήλιος έκλινε πολύ χαμηλά, καθώς εξήλθε του ερήμου ναΐσκου, η γραία Χαδούλα εκίνησε να επιστρέψει εις την πολίχνην. Κατήλθε πάλιν το ρέμα-ρέμα εις τα οπίσω, εστράφη δεξιά, άρχισε ν' ανηφορίζη προς τον λόφον του Αγ. Αντωνίου, οπόθεν είχαν έλθει. Μόνον πριν φθάση ακόμη εις την κορυφήν του λόφου, εφ' ου ίσταται το παρεκκλήσιον, και οπόθεν ανοίγεται μεγάλη θέα προς τον λιμένα και την πόλιν, είδεν εκεί δεξιά της χαμηλά εις το βάθος μικράς κοιλάδος, ήτις καλείται της Μαμούς το ρέμα, και τέμνει κατ' αμβλείαν γωνίαν την άλλην βαθείαν κοιλάδα του Αχειλά, τον ευρύν και καλώς καλλιεργημένον κήπον του Γιάννη του Περιβολά, και είπε μέσα της:

«Ας πάω στον μπαχτσέ του Γιάννη, να του γυρέψω κανένα μάτσο κρομμύδια, ή κανένα μαρούλι, να με φιλέψη... Τί θα χάσω;»

Συγχρόνως, ανεπόλησεν την στιγμήν εκείνη, ό,τι προ ημερών είχαν ακούσει-ότι η γυναίκα του Γιάννη του Περιβολά ήτον άρρωστη. Ηνόει αν αυτή ευρίσκετο τώρα εις την καλύβην την εντός του κήπου, παρά την είσοδον, ή αν ενοσηλεύετο εις την πόλιν. Αλλ' επειδή ο κηπουρός ο ίδιος θα ευρίσκετο εξ άπαντος εδώ, (συνεπέρανεν, επειδή έβλεπεν μακρόθεν ανοικτήν την θύραν του περιβόλου) εσυλλογίσθη να του πουλήση δούλευσιν, με τα βότανα που είχε στο καλάθκι της, υποσχόμενη αυτώ «μαντζούνια» προς ίασιν της γυναικός του. Είτα ευθύς πάλιν είπε καθ' εαυτήν:

«Τι δούλεψη να κάμη κανείς στη φτώχεια!... Η μεγαλύτερη καλωσύνη που μπορούσε να τους κάμη θα ήτον να είχε κανείς στερφοβότανο να τους δώση. (Θε μ' σχώρεσέ με!) Ας ήτον και παλληκαροβότανο! επέφερε. Γιατί κάνει όλο κοριτσάκια, κι αυτή η φτωχιά!... Θαρρώ πως έχει πέντ' έξι ως τώρα. Δεν ξέρω αν της έχη πεθάνει κανένα... απ' αυτά τα εφτάμυχα!»

Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Απόσπασμα 3^ο: Ανδρέα Καρκαβίτσα, «Ναυάγια»

Όταν έφτασε στο τηλεγραφεΐο, ξέχασε μία στιγμή τὸν πόνο του ἔμπρὸς στὸν πόνο τῶν ἄλλωνῶν. Κάτω στὴν αὐλή, ἀπάνω στὶς σαρακομένες σκάλες καὶ παραπάνω στ' ἀσάρωτα πατώματα κόσμος σὰν αὐτὸν ἀνήσυχος· γυναῖκες, ἄντρες, παιδιά πρόσμεναν νὰ μάθουν ἀπὸ τὸ σύρμα τὴν τύχη τῶν δικῶν τους. Κι ἐκεῖνο σῶριαζε μὲ τὴν ταρναριστὴ φωνὴ του ἀκατάπαυστα θλίψη. Ὀνόμαζε πιγμούς, μετροῦσε θανάτους, ἔλεγε ναύαγια, περιουσίας χαμούς, συνέπαιρνε χαρὲς κι ἐλπίδες σὰν δρόλαπας. Καὶ κάθε λίγο ἀπάνω στὰ πατώματα, στὶς σκάλες κάτω καὶ παρακάτω στὴν αὐλὴ θρῆνοι ἀκούονταν, κορμιά ἔπεφταν λιπόθυμα, φωτιὰ κυλοῦσε τὸ δάκρυ.

Ὁ καπετὰν Ξυρίχης δὲ μποροῦσε νὰ ὑποφέρει περισσότερο τὸ βάσανο. Βιαζότανε νὰ μάθει καὶ τὴ δικὴ του μοῖρα. Ἔσπρωξε τὸν κόσμο ζερβόδεξα, ἀνέβηκε δυὸ δυὸ τὰ σκαλιὰ, ἔφτασε μὲ κόπο στὴ θυρίδα καὶ ρώτησε μὲ ὀλότρεμη φωνή:

- Για τὸν «Ἀρχάγγελο»... τὸ μάρκο... μὴν ἀκούσατε τίποτα;
- Τίποτα· τοῦ ἀπαντᾶ ξερὰ ὁ τηλεγραφετῆς.
- Τίποτα! πῶς εἶναι δυνατόν; ξαναρωτάει. «Ἀρχάγγελο» τὸ λέν ἔχει φιγούρα δέλφινά... ἔχει στὸ μεσανὸ κατάρτι κόφα. Σπετσιώτικο χτίσιμο.

Καὶ κολλάει περίεργα τὰ μάτια στοῦ ὑπαλλήλου τὸ πρόσωπο, αὐτιάζεται τοὺς κρότους ποὺ βγάζει ξερούς, συγκρατητούς, σὰν δοντοχτύπημα κρυωμένου, ἢ μηχανή. Τὰ σωθικά του λαχταροῦν, φεύγουν τὰ σανίδια ἀπὸ τὰ πόδια του- ἔτοιμος νὰ λιποθυμήσει. Μὰ δὲν τὴν παρατᾶ τὴ θέση του. Τέλος σηκώνει ἐκεῖνος τὰ μάτια, τὸν καλοκοιτᾶζει μία στιγμή καὶ λέει μὲ φωνὴ ἀδιάφορη: [...]

Να εντοπίσετε: α) τὸν τύπο τοῦ ἀφηγητῆ καὶ β) τὸ εἶδος τῆς ἐστίασης στο διπλανὸ ἀπόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Απόσπασμα 4ο: Γρ. Ξενόπουλου, Στέλλα Βιολάντη

Με λίγα λόγια η Βιολάνταινα διατύπωσε την πρότασή της: Να πέσει στα πόδια του πατέρα της και να του γυρέψει συχώρεση· να του πει πως μετάνοησε για το κίνημα της· να του υποσχεθεί πως στο εξής δε θα έκανε τίποτα χωρίς το θέλημά του· να τον βεβαιώσει πως έπαυσε πια να συλλογίζεται το Χρηστάκη, κι εκείνος ήταν πρόθυμος να τη συχωρέσει, και μέρα που ξημέρωνε μεθαύριο, να τη δεχθεί στην αγκαλιά του, και γρήγορα να φροντίσει να την παντρέψει, όπως της πρέπει, μ' ένα καλό και άξιο... αμή τι;

Η Στέλλα την άκουσε χωρίς να την διακόψει, με το ίδιο ύφος που έπαιρνε και όταν την εκτυπούσαν. Έπειτα κατέβασε τα χέρια από το κεφάλι, κοίταξε τη μητέρα της κατάματα, και με όλη την ηρεμία, με όλη τη γαλήνη της σταθερότητας, επρόφερε:

-Όχι!

Η Βιολάνταινα εσκίρτησε τρομαγμένη· έπλεξε τα χέρια, και με φωνή υπόκωφη, σε τόνο μομφής υπέρτατης, το ξαναείπε:

-Όχι!

-Όχι! είπε η Στέλλα· και τη φορά αυτή ένα κύμα ετάραζε την πρώτη γαλήνη, και η άρνηση εβγήκε από τα χείλη της με πείσμα μαζί και περιφρόνηση.

-Μα, παιδί μου, συλλογίζεσαι τι λες; συλλογίζεσαι τι κάνεις; ερώτησε η Βιολάνταινα- κι εγύρισε πίσω της, κι εκλείδωσε από φόβο τη θύρα.

-Όχι! είπε η Στέλλα και εκ τρίτου - και τώρα ήταν ολόκληρη τρικυμία αγανακτήσεως, και μαζί με τη φωνή, εσηκώθη και αυτή ορθή, υψηλή, αγέρωχη.

Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Απόσπασμα 5^ο: Κ. Χατζόπουλου, «Το σπίτι του δασκάλου»

Να μην είσαι για τίποτε! να μην είσαι για τίποτε!» γκρίνιαζε ο παππούς, κάθε φορά που ο πατέρας γύριζε το μεσημέρι σπίτι δίχως να μπορέσει να εκτελέσει μian απόφαση, να εισπράξει ένα χρέος που είχε βγει πρωί επίτηδες για να το εισπράξει. Ο πατέρας έσκυβε το κεφάλι και δε μιλούσε. Έσκυβε το κεφάλι τόσο που τα μουστάκια του αγγίζανε το πιάτο εκεί που έτρωγε. Ο παππούς δεν έπαυε να μουρμουρίζει, κι η μητέρα κοίταζε πότε τον πατέρα λυπημένα, πότε τον παππού παρακαλεστικά. Μα ο παππούς δεν έπαυε, κι ο πατέρας έσκυβε και δε μιλούσε.

Το πράμα κατάντησε τόσο συχνό, έγινε ταχτικό, σχεδόν καθημερινό στο σπίτι. Το στόμα του παππού συνήθισε να μουρμουρίζει, οι ώμοι του πατέρα μαζέψαν από το σκύψιμο, το πρόσωπο του πήρε όψη περσότερο κουτή παρά θλιμμένη. Κι όμως τόσο κουτός δεν ήταν ο πατέρας. Μονάχα πως δεν ήταν καμωμένος για έμπορος, όπως το θέλησε η περίσταση να γίνει, όταν κατέβηκε στην πόλη και παντρεύτηκε με τη μητέρα. Πρωτύτερα ζούσε στο χωριό του απάνω στα βουνά όπου οι άνθρωποι περνούν τα χρόνια τους παίζοντας χαρτιά, μιλώντας για πολιτικά και κλέβοντας ο ένας του άλλου την κατσίκα. Καμιά ανάγκη, φαίνεται, δε βιάζει εκεί κανέναν να έχει μια ξεχωριστή δουλειά. Τα μόνα γνώριμα έργα είναι του καταμετρητή, του εισπράκτορα, του πάρεδρου και του αστυνόμου. Απ' όλα αυτά είχε περάσει κι ο πατέρας στο χωριό του, μα κάτω στην πόλη που κατέβηκε, δε βρέθηκε εύκαιρη καμιά από αυτές τις θέσεις, κι ο πεθερός του ντρεπόταν από τον κόσμο να τον βλέπει να κάθεται άεργος και τον βίαζε να πιάσει κατιτί να κάνει. Κι ο πατέρας το προχειρότερο που βρήκε ήταν το εμπόριο.

Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Απόσπασμα 6^ο: Κ. Θεοτόκη, Κατάδικος

Κι αυτήν την ώρα ο Τουρκόγιαννος ήταν μέσα στο κελί του κι είχε ξαπλωθεί στο σκληρό του κρεβάτι συλλογισμένος. Αυτός ξακολουθούσε πάντα το έργο του, μα η φυλακή τον είχε γεράσει. Τα κομμένα μαλλιά του και το ακατάστατο μουστάκι του είχαν ασπρίσει, οι πλάτες του είχαν σκεβρώσει περισσότερο, το μέτωπό του είχε ζαρώσει, μα η όψη του ήταν πάντα φαιδρή, κι ήσυχα τα γαληνά του κι αθώα μάτια.

Η σιδερένια πόρτα άνοιξε και μαζί μ' ένα φύλακα εμπήκε μέσα ο Πέτρος Πέπονας. Είχε δικαστεί αυτήν την ημέρα.

Εκοίταξε έναν έναν τους κατάδικους, σα να ξέταζε αν εγνώριζε κανέναν, και τους χαμογέλασε, ενώ ο φύλακας με τα βαριά κλειδιά του άνοιγε ένα μανταλωμένο κελί.

— Θα κοιμάσαι εδώ μέσα, του 'πε αδιάφορα· και οι άλλοι κατάδικοι εκατάλαβαν πως θα 'μενε λίγον καιρό μόνο στη φυλακή τους.

Ο επιζωήτης* τον εσίμωσε και του 'πε:

— Καλώς ήρθες· έλα μαζί μας και πες μας τι γίνεται στον έξω κόσμο.

Τρεις τέσσεροι άλλοι ήρθαν τότες σιωπηλοί σιμά τους κι έκαμαν κύκλο μπροστά του.

—Είναι αλήθεια, είπε κάποιος, πως άλλαξε η Κυβέρνηση, κι έχει σκοπό να δώσει πολλές χάρες;

— Δεν ξέρω, είπε ο Πέτρος· ήμουνά έξι μήνες προφυλάκιση. Και βλέποντας πως εκατέβαζαν λυπημένοι το βλέφαρο, ξανάπε με ψυχοπόνια. Μα τ' άκουσα εκεί μέσα· είναι βέβαιο, λένε!

* καταδικασμένος σε ισόβια

Να εντοπίσετε: α) τον τύπο του αφηγητή και β) το είδος της εστίασης στο διπλανό απόσπασμα.